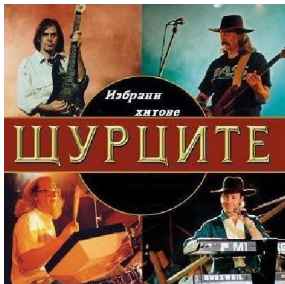

ДС срещу „идеологическата диверсия“

Написано от Момчил Методиев
Сряда, 28 Декември 2011 13:04

Сайтът Държавна сигурност.com препечатва статията на **Момчил Методиев** „ДС срещу „идеологическата диверсия“, публикувана във в. „Труд“ на 19 декември 2011 г. по повод излезлия от печат нов документален сборник на комисията по досиетата [„Държавна сигурност – политическа полиция“](#), 2011 г.

Момчил Методиев е един от съставителите на сборника. Той е историк, изследовател на комунизма, автор на книгите „Между вярата и компромиса. Българската православна църква и комунистическата държава, 1944-1989“ (2010) и „Машина за легитимност. Ролята на Държавна сигурност в комунистическата държава“ (2008). Материалът се публикува със съгласието на автора.

„В София се сформира група ученици, привърженици на австралийския “Ей-си Ди-си”, които по подобие на състава считат себе си за профашистки настроени. Във Варна младежи, привърженици също на рок групата “Ей-си Ди-си”, извършиха конкретни действия за подготовка на “масово” шествие с горящи факли във връзка с двегодишнината от смъртта на Бон Скот. Буди тревога и аморалното поведение на отделни младежи и девойки, сводничеството, танцуването на извратени западни танци”.

Така [Шесто управление](#) през 1982 г. заклеява част от идеологическата диверсия в дискотеките. Информацията обобщава справките на всички окръжни управления на МВР, които са цял том от архива на политическата полиция. Според тях причината за проблемите е, че “за дисководещи се назначават лица, възхваляващи западния начин на живот, пропагандиращи западна музика, често пъти пошла, без естетически стойности и влияеща разложително”.

ДС срещу „идеологическата диверсия”

Написано от Момчил Методиев
Сряда, 28 Декември 2011 13:04

Подозрението не подминава и българските рок изпълнители: “По време на организираното “ознаменуване на годишнината” на състава Битълс, ръководителят на ВИГ “Щурците” Кирил Маричков с жестове и реплики нееднократно приканил присъстващите в залата “да запоят всички и станат 4000 битълси.” Песните на английски език и поведението на Маричков, според справките, са довели някои младежи до екзалтация и грубо нарушаване на обществения ред. Още по-подстрекателско било поведението на солиста на ВИС “Сигнал” Йордан Караджов по време на концерт в Бургас.

Поради опасност от масова безредица същият бил помолен от представител на органите на МВР да призове присъстващите към ред и спокойствие. В отговор Караджов се обърнал по микрофона към близо 2500 младежи с думите: “Мили приятели, макар под ударите на милиционерските палки, виждам че вие ни подкрепяте и ние ще свирим за вас”. Само решителната намеса на органите на МВР е предотвратила нежеланите последици.”

Архивите разкриват как комунистическата политическа полиция е действала спрямо нарочените за извършители на идеологическа диверсия. През 1983 г. в София е разлепен некролог по повод годишнината от смъртта на поетите Атанас Далчев и Никола Фурнаджиев, който имал “вредно политическо съдържание”. След внимателно разследване ДС открива извършителя - Радой Ралин, който поръчал некролозите и заплатил на печатарите 30 лева. Предложението е да се проведе “профилактична беседа” с извършителя, а ЦК на БКП и Съюза на писателите да бъдат информирани за “вземане на отношение” и налагане на съответното наказание.

“Профилактирането”, т. е. предупреждението, е и сред най-често срещаните способности за задушаване на инакомислието. ДС е предпазлива в прилагането на открита репресия, която може да предизвика солидарност и появата на дисиденти. По-удобно е инакомислещите да бъдат “профилактирани” наказани или изключени от професионалните общности, в които работят. В условията на тоталитарната държава това означава публична маргинализация и фактическо декласиране. Мярката е рафинирана и най-важното - безкръвна. Дори предоставя удобно оправдание за офицерите след края на комунизма.

Тези примери дават много ограничена представа кои са обектите на политическата полиция. Въпреки че през комунизма Държавна сигурност има ясни идеологически и политически функции, там съществува и специална структура, която да противодейства на политическата опозиция и идеологическата диверсия. Най-известно е Шесто

ДС срещу „идеологическата диверсия”

Написано от Момчил Методиев
Сряда, 28 Декември 2011 13:04

управление, създадено през 1967 г. Шесто обаче има своите много по-брутални и лишени от изтънченост предшественици, които съществуват още от самото начало на комунизма.

В началото това е отделение “А”, създадено за борба с контрареволуцията, което следи “бившите хора”, троцкистите, анархистите, членовете на БЗНС, православното духовенство и други организации, определяни като фашистки. През 1947 г. отделението прераства в Първи отдел в Дирекция “Държавна сигурност”, а от 1952 до 1963 г. тази дейност е поета от Трето секретно политическо управление. Създадено за борба с контрареволуцията, към края на комунизма Шесто управление практически следи всички групи, считани за потенциална опасност за режима. На първо място това е интелигенцията, следвана от младежта, “бившите хора”, етническите малцинства, духовенството, спортистите, инакомислещите в самата БКП, “вражеската емиграция” и радиостанции, чуждите студенти в България и командированите в чужбина българи.

Мащабът на дейността може да обясни страстта към статистиката. Чрез нея службите установяват своя “контингент” и отчитат своите успехи. През 1952 г. “бившите хора” възлизат на 93 900 души, от които 28 720 живеят в столицата. В началото на 60-те години, след като е отминала голямата репресивна вълна, в затворите се намират близо 5000 души, осъдени за “контрареволуционна дейност”. През 1961 г. “в резултат на проведените партийно-политически и агентурно-оперативни мероприятия се приобщиха и бяха помилвани и освободени повече от 3400 души, от които 1800 бивши опозиционери. От посочения брой освободени затворници бяха вербовани 410 сътрудници за агентурно наблюдение на вражеските елементи в цялата страна”.

Особено опасна проява е разпространението на анонимни материали - по своя “характер вражеската анонимна дейност е винаги антикомунистическа, антисъветска, насочена против вътрешната и външната политика на партията, против интеграцията ни със СССР. Само за периода 1974-1977 г. са разпространени 2620 анонимни материала, написани от 897 автори, от които са били разкрити 281 “анонимчици”. Зад сухата статистика се крият конкретни хора, данните за които понякога са събирани напълно произволно. На 21 януари 1958 г. агент “Иванчо” донася за подслушан от него разговор между свещеник и дете - свещеникът попитал детето дали може да се кръсти и дали иска да посещава църквата.

Донесението е оценено като достатъчно важно, за да бъде изпратено на отделението, работещо по духовенството. Особено засегната от дейността на политическата полиция е интелигенцията, тъй като тя е сред обществените групи, най-силно податливи на

ДС срещу „идеологическата диверсия”

Написано от Момчил Методиев
Сряда, 28 Декември 2011 13:04

“идеологическата диверсия”. Поставя се акцент върху отличаващите се от останалите. “Сериозни признаци на дисидентство” показва поведението на Свобода Бъчварова, която “ използва и най-малките поводи и случаи, за да клевети и охулва с голяма злъчност всичко свързано с БКП, КПСС и техните ръководители”.

Само в началото на 80-те години по настояване на ДС са спрени от печат или върнати за преработка 15 нови книги от български автори, от сцената са свалени 6 театрални постановки, а други 13 е трябвало да бъдат преработени. Сходни мерки засягат и българското игрално кино. Сред интелигенцията дебнат и други опасности - “други творци създават произведения с чужди идейни инвенции, внушават песимизъм и отчуждение, демонстрират биологизъм, натурализъм, грозна сексуалност, безпроблемност и безвкусица”.

Това е малка част от съдържанието на документите, публикувани в петия сборник на Комисията по досиетата - “Държавна сигурност - политическа полиция”.

Въпреки прочистването на част архивите, особено от последните години на режима, документите дават възможност да бъде реконструирано всекидневието през комунизма. Всекидневие, доминирано от постоянно следене, подозрение и мнителност, довели до разрушаването на голяма част от професионалните общности. Всекидневие, в което е живяло и голяма част от активното днес поколение.